www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 112. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 14 мая, 1923. VOL. XXXI. No. 112. Jersey City, N. J., Monday, May 14, 1923. THREE CENTS

ЄДНАЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО У. Н. СОЮЗА

ДО КІНЦЯ ЧЕРВНЯ С. Р. ПРИЙМАЄ У. Н. СОЮЗ НОВИХ ЧЛЕНІВ, СТАРШИХ І МАЛОЛІТНІХ БЕЗ ВСТУПНОГО.

УРЯДНИКИ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ, ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПРИЄДНАЙТЕ ЗА СЕЙ ЧАС ТИСЯЧІ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЗРІСТ ЧИСЕЛЬНОЇ СИЛИ І МАЙНА У. Н. СОЮЗА СЕ ДОРОБОК УСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

ПЯТЬ ТИСЯЧ МАЙНЕРІВ ДЕМОНСТРУЮТЬ ПЕРЕД СУДОМ

СОМЕРСЕТ, Па., 11. мая. — На судове переслухання, зряжене в справі домагання вугленого підприємства Кемаго-шінь Кірк Коал Ко. видати судову заборону проти юніяних урядників, агітуючих серед страйкуючих робітників сього підприємства, приїхало до міста та розложилося табором, коло суду, 5,000 страйкуючих майнерів. Майнери приїхали автомобілями та трками, окрашеними американськими прапорами та вінцями. Вони наповнили судову салю та всі судові кортярі та заняли всю площу довкола будинку.

Переслухання в справі домагання копальнього підприємства почалося нині. Зізнавали наперед урядники підприємства, свідчучи, що юніяні урядники урядили збори страйкарів в бараках коло копалень, та що страйкарі після зборів напаствали страйколомів. Переслухання буде тягнутися відай цілий день нині й завтра.

Межи тістьми на судовій салі були теж дві жінки, що ведуть слідство над положенням в углевих околицях для Федеральної Вугленої Комісії.

КАНАДА ХОЧЕ ДОГОВОРУ ВЗАЇМНОСТИ З АМЕРИКОЮ

ОТАВА, Канада, 11. мая. — Міністерство фінансів, предкладаючи канадійському парляментови буджет, внесло рівночасно резолюцію, після котрої Канада малаби нормувати свої торговельні відносини зі Злученими Державами після засади взаїмности.

Резолюція каже, що на випадок, як президент Злучених Держав на основі тарифового закона, уведеного в послідних конгресі, обнижить о 50 процент мита на рільничі продукти, приходячі з Канади, канадійський премієр мавби мати право обнижити в подібний спосіб мита на рільничі продукти, приходячі зі Злучених Держав.

ПОЧИНАЮТЬ ПРОЦЕС ПРОТИ ВЕЛИКИХ ТОРГОВЦІВ ЦУКРОМ

НЮ ЙОРК, 11. мая. — Федеральний прокуратор видав завізвання до кількох найбільших торговців цукру, щоби вони й самі зявилися перед великою лавою присяжних суддів, що буде розслїдувати, на стілько вони винуваті за піднесенне цін цукру, та принесли зі собою свої торговельні книги.

ЗА УЧАСТЬ АМЕРИКИ В СВІТОВОМУ СУДІ

ФІЛЯДЕЛФІЯ, Па., 11. мая. — Фішер, професор економії на Вільськім університеті, виголосив тут перед Американською Академією Політичних та Суспільних Наук, промову, в котрій завзивав Злучені Держави до повороту до повної участи в світових справах через приступлення до міждержавного суду при Лізі Народів.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 11. мая. — На конвенції ню-джерзьких жіночих клюбів, що почалася тут нині, виголосив сенатор Едж промову, в якій заявився за тим, щоби Злучені Держави приступили до суду при Лізі Націй, не приступаючи до самої Ліги.

АТЛАНТА, Джорджія, 11. мая. — Загальна Федерація Жіночих Клюбів приняла нині на своїй річній конвенції резолюцію за приступленням Америки до світового суду при Лізі Народів.

ЧИ АЛЬКОГОЛЬ С ЛІКОМ?

ВАШІНГТОН, 11. мая. — Уряд ще не рішився, що йому робити з оглядну на недавнє рішенє федерального судді Нікоса, після якого конгрес не має обмежати лікарів в видаванню рецепт на алькоголічні трунки для лічничих цілий. Конференція урядників департаменту судівництва, скликана спеціяльно для сеї цілі, не дала ніякого результату (висліду).

ПРИЇЗД НІМЕЦЬКИХ ПОСОЛОК ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

НЮ ЙОРК, 11. мая. — На кораблі „Джорджі Вашінґтон" приїхали сюди з Бремена Гелена Гегвіґа Франфельд, посолка до німецького федерального парляменту, та Гелена Вебер, посолка до пруського стейтового сойму (леґіслятури), щоби прослуїювати суспільні відносини в Злучених Державах та запізнатися з тутешнім жіночим рухом. При вступі на американську землю заявили вони, що приїхали також довести до зближення межи обома краями.

Обі вони стоять в звязку з католицькою партією Німеччини (так званим центром).

ЗАМКНУЛИ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ СПЕКУ

КАЛЕКСИКО, Каліфорнія, 11. мая. — В той самий час, коли в середних та східних стейтах Злучених Держав температура понизилася майже до точки мерзнення, шкільна рада в сій місцевости рішила замкнути школи через невиносимку спеку. Температура виносила тут вчора в тім 103 степені фаренгайта.

ПРИЇЗД ЧЕСЬКОСЛОВАЦЬКОЇ ДОВЖНОЇ МІСІЇ

НЮ ЙОРК, 11. мая. — На кораблі „Беренгарії" приїхали до Америки нині з Праги три члени чеськословацької довжної місії, щоби уложитися з американським урядом за способом сплачення Злученим Державам чеськословацького воєнного довгу в сумі 106 мілїонів долярів. В склад комісії входять: др. Евген Лішинський, капітан Станіслав Кренек та Франц Пісецький яко члени та І. Лобель та панна Берта Резек яко секретарі.

УРЯД СКЛИКУЄ КОНФЕРЕНЦІЮ ДЛЯ ІНДІЯНСЬКИХ СПРАВ

ВАШІНГТОН, 11. мая. — Секретар нутрішних справ Ворк скликує до Вашінґтону конференцію визначних Американців для розвяження індіянських справ. Запрошені урядом особи мають сотворити дорадчу раду, яка має давати урядови поради щодо заряду індіянськими справами.

СПОДІЮТЬСЯ ОБМЕЖЕННЯ РОБОТИ В БАВОВНЯНИХ ФАБРИКАХ

ФОЛ РИВЕР, Мессечузетс, 10. мая. — Кілька місцевих бавовняних фабрик постановило обмежити роботу з огляду на застій на сукняним ринку.

НЕ ЛЮБЛЯТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ІМЕНИ

Одно Індіянське племя з Арізони запротестувало до федерального уряду проти того, щоби їх називати племенем Мокі, як їх називають другі індіянські племена. Індіяни кажуть, що Мокі значить тільки що мертві, та що се погорджива індіянська визвиганка.

Федеральний уряд, зробивши слідство, признав племени право називатися так, як вони самі себе називають, а то племенем Гопі, себто племенем мира.

ЗАСУДИЛИ СОВЄТСЬКИЙ УРЯД НА 10,000 ДОЛЯРІВ

На позов Літай Маців Ко. засуджено на [illegible] 10,000 долярів Людвика Мартенса, представника большевицького уряду для Америки.

ОБЯХНИК БОЛЬШЕВИЦЬКОГО КОМІНТЕРНА

Політ. бюро РКП. (Російської Комуністичної Партії) розіслало закордонним делеґациям за підписом голови Зінонева обяжник, в якому кажеться, що на найблизчому партійному зїзді треба порушити питання про перегляд економічної тактики партії, в напрямку денаціоналізації частини національзованих підприємств та відбудови приватного кредиту, а їм обемці якій постійний для відродження промислу. Партія не відмовляється від принципового гасла „диктатура пролетаріяту", коли зїзд вносить корективу в свою програму, то тільки тому, що тимчасово це потрібне трудовим масам Росії та що вимагають цього тимчасові закордонні обставини. Світовий капітал не повинен віддавати ся завним ілюзіям. Комуністична влада сильна, ідея комунізму живе й розвивається (?!). РКП. не піддається, тільки тимчасово відступає. Можливо, що швидше, ніж думає капітал, партія і комінтерн перейдуть у наступ.

О ДОЛЮ УКРАЇНЦІВ ПІД ПОЛЬСЬКОЮ ВЛАДОЮ

Російське інформаційне бюро подає, що на засіданню ВЦИКА селянин Вученко поставив запит про мірі, які прийме український радянський уряд в користь українського трудового народу, що живе під польським ярмом. В тій справі має виголосити реферат Раковський.

БОРОТЬБА В НУТРІ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Боротьба поміж лівим і правим крилом комуністичної партії приймає щораз гостріші форми. Кілька членів Військово-Революційної Ради, які належать до крайньої лівиці — арештовано по наказу Троцького. З другого боку ліві хотять обвинуватити Троцького перед партійним судом у великих надужиттях в армії. Троцький призбирав вже величезне майно на військових постачаннях та на воєнному промислі, посадивши на всі відповідальні посади своїх свояків. Стриєчний брат Троцького, також Бронштайн, заснував до цього часу всіми доставами для армії, йому доручено тепер організацію всього адміністративного військового апарату.

БАНДИТИЗМ В САМБІРЩИНІ

Нам пишуть: Чисто мазурське село Стрілковичі дістало перед самими виборами, в листопаді м. р. зброю, як кріси, револьвери, набої. Вже в сам день виборів, т. є. 5. листопада, жандарми з постерунку селі Ванькови послугувалися мазурами, виганяючи людий до голосування. Тепер роззухвалися мазури Стрілковичі до тої степені, що роблять напади на сусідні українські села і дають їм підпалами. Відважиться український селянин пройти не то, що в ночі, але навіть в день через Стрілковичі, то зараз подають за ним стріли. В Великий понеділок (9. IV.) впало 10 узброєних в револьвери мазурів у Ванькови, де підняли сильну стрілянину, наслідком його тяжко ранили одну дитину. На крик і плач збігся село, але бандити втікли. Українські доколичні села дуже занепокоєні з цього приводу, бо бандити заповідають підпали. Жандармерія не хоче знати про бандитів, їх перешкоди, а власти теж відвертаються, мов я не знають, що в Стрілковичах твориться.

„АВТОКЕФАЛЬНА" ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В ПОЛЬЩІ

Польські часописи доносять, що небаром вийде до Царгороду радник польського міністерства закордонних справ Чемпель зі спеціяльною місією виєднання згоди патріярха Мелетія IV. на автокефалію православної церкви в Польщі.

ФАБРИКАЦІЯ ЗАЯВ „БЛАГОНАДІЙНОСТИ" В РОСІЇ

„Русспресс" повідомляє з Москви що совітська преса переповнена масовими заявами визначних меншевиків та есерів про відмову від протибольшевицької плятформи та приступлення до комуністичної партії. Ті заяви появилися так раптовно й у такій великій кількости, та одночасно всі вони такі подібні одні до других, що ніхто не вірить у їх правдивість, не кажучи про те, що в теперішній час повного провалу комуністичної ідеї, ніякі ідейні соціялісти не будуть вязатися з комуністами.

„НЕЗМОЛИМА ПІМСТА ФАРАОНІВ"

Научний провідник експедиції лорда Карвона в Єгипті і відкривець гробниці Фараона Тутанамгена мґр. Говард Картер, нагло також занедужав. Недуга Картера викликала в Польщі величезну сензацію. У часописах обговорюють ту подію, поміщуючи обширні статті п. з. „Пімста Фараона". В прочім вже смерть лорда Карнарвона вмобілізувала усіх англійських спірчистів. На перший плян висовується Конан Дойл, геніяльний творець Шерлока Голмса. В розмові з журналістами заявив Конан Дойл, що відкривець могили Фараона впав жертвою злих духів. Конан Дойл пригадав історію одної мумії з Британського Музею. Ця мумія несла кождому, хто наближався до неї смерть і загладу. Навіть денікар, що перший описав цю подію, помер нагло на тиф. Відтак оповідав Конан Дойл про пімсту одної мумії на сині його приятеля. Той молодий чоловік натякнув підчас поглядання на мумію, яка мала на грудях напись: Людина яка здіймє з мене окриття, нехай згине наглою смертю, а його кости хай будуть непоховані! Той чоловік занедужав небаром опісля, а його тіла до тепер не найдено...

БОЛЬШЕВИКИ ВИНЯТЬ АДЛЯНТІВ, ФАШІСТІВ, ШВАЙЦАРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО І МОСКАЛІВ ЗА УБИТТЄ КОМІСАРЯ ВОРОВСЬКОГО

МОСКВА, 11. мая. — Про убитє большевицького комісаря Воровського і ранення двох його товаришів повідомила публику в столиці Московщини тутешня преса у надзвичайних виданнях, які вона рідко коли видає.

Большевицькі газети кажуть, що се вже убито третього визначного большевицького комісаря, бо в 1918 році убито в Петрограді двох визначних большевицьких комісарів Урицького і Володарського.

За убийство вони винять головно адлянтів і кажуть, що воно стоїть у звязи з їх приготованнями до війни проти большевицького „уряду". Дальшого, кажуть вони, також Англія хоче зірвати з Росією зносини, а Франція приготовляє Польщу до війни на Сході.

„Урядова" большевицька газета Известия винить за убитє комісаря Воровського і його товаришів, фашістів усіх країв, швайцарське правительство, великі буржуазні держави і Росіян, котрі живуть заграницею і ведуть там аґітацію проти большевицького „уряду".

БОЛЬШЕВИКИ ВИНЯТЬ УРЯД ШВАЙЦАРІЇ ІЗЗА ВБИВСТВА ЇХ КОМІСАРІВ

БЕРЛІН, 11. мая. — Представники московського большевицького „уряду" в Лозані, у Швайцарії, вислали до швайцарського правительства ноту, в якій формально обвинувачують швайцарське правительство, що воно не поробило жадних заходів для охорони життя большевицьких комісарів Воровського, Аренса і Дібрільковського, хотяй його передтим повідомлено, що приготовляється на них напад.

ПЕРЕД ЗІРВАНЦЕМ ЗНОСИН МІЖ АНГЛІЄЮ І РОСІЄЮ

МОСКВА, 11. мая. — Большевицький міністер заграничної торговлі Леонід Красін виїхав до Лондону замкнути тамошню большевицьку торговельну місію, якщо прийде до зірвання зносин між Великою Британією і Росією.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ПРОТИ УЛЬТИМАТУ БОЛЬШЕВИКАМ

ЛОНДОН, 11. мая. — Провідники британської Партії Праці ухвалили нині резолюцію проти ультимату британського правительства большевицькому „урядови", заявляючи, що се плян для відновлення „білих ґвардій" в Росії.

НЕ ХОТЯТЬ ГОВОРИТИ З ДЕ ВАЛЕРОЮ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 11. мая. — Нині на засіданню ірляндського парляменту заявив премієр Вилем Косґрейв, що мирове предложенне Де Валери годі трактувати серіозно і тому він його не приняв.

Соціялістичний посол Джансон сказав, що Де Валера повинен повинуватись волі народу, який приняв нову ірляндську конституцію і законодавство.

ВОЄННИЙ СТАН В БАВАРІЇ ДЛЯ ОХОРОНИ ПЕРЕД ФАШІСТАМИ

МІНХЕН, столиця Баварії, 11. мая. — Баварське правительство проголосило воєнний стан в цілій Баварії задля охорони краю перед новим переворотом, який там приготовляли німецькі фашісти під проводом Гітлера і крайні патріотичні ліги, котрі хотіли повалити теперішнє республиканське правительство і видвигнути мове зі свого рамени, і ці своєю контролею.

Сподіються богато арештовань в Міхені.

КИТАЙСЬКІ ОПРИШКИ ПРИРІКАЮТЬ СКОРО ВИПУСТИТИ ЧУЖИНЕЦЬКИХ ЗРАНЦІВ

ПЕКІН, столиця Китаю, 11. мая. — Майор американської армії, Роленд Пінджер, один з бранців в руках хінських опришків, вислав з табору опришків лист до китайського війська, яке пустилося в погоню за опришками, щоби сейчас здержали погоню.

По здержанню погоні опришки, як запевнили полонених, випустять їх на волю без викупу.

Американський посол Шурман заявив, що хінські урядові війска вже завернено, та що скоро вже будуть бранці вилущені.

Губернатор Шантунга заявив свою згоду уступити зі свого становища ізза занедбання свого обовязку.

ДОХОДЖЕННЄ У СПРАВІ ПОЛОНЕННЯ ЧУЖИНЦІВ В КИТАЮ

ПЕКІН, 11. мая. — Китайське правительство згодилося на спільне доходженє всіх заграничних представників в столиці Китаю у справі полонення опришками 20 чужинців.

ФРАНЦУЗИ КАРАЮТЬ НІМЕЦЬКЕ МІСТО

ЕССЕН, Німеччина, 11. мая. — Французька окупаційна влада наложила грошеву кару в сумі 400,000,000 німецьких марок на місто Ессен за знищенє моста на полудні міста.

Вона заявила уряді, місто, що як не заплатить кари до тиждня, так уявлять посадника міста в інших урядовцїв.

СОЦІЯЛІСТИЧНІ ПОСЛИ НА ПРИЙНЯТТЮ БРИТАНСЬКОГО ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИКА

ЛОНДОН, 11. мая. — Нині була тут у пані Естор, вечеря в честь британського престолонаслідника князя Валії. На вечері були ріжні політики і письменники. Було богато послів, а між ними і соціялістичні з Партії Праці.

ПІК НА СУХОТИ

ЛОНДОН, 11. мая. — Сюди доносять зі Швайцарії, що швайцарський учений Генрих Шпалінґер винайшов пік проти сухоти.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.	
One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00
В Джерзи Сіті і заграницею.	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

Зміна адреси (зміна місця) коштується 10 центів.

Телефон „Свободи" 468 Montgomery. Рез. У. Н. Союзу 1826 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРО ГРАНИЦІ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ.

Українців ділили вороги кордонами. І тепер поділили ще новими.

Сей поділ вплинув некорисно на Українців. Витворив поділи і між самими Українцями.

От і тепер, коли Польща захопила і українську Галичину і Волинь, Холмщину та Полісся, між Українцями на тих українських землях осталось ріжниці ізза давнього поділу. Осталась і досі між ними немов мурована границя, яку називають сокальським кордоном (біля Сокаля). Вони ще жиють окремо, відокремлені життєм і тяжко їм зблизитись.

Щойно тепер, по 14-ому марті зачинають Українці думати над усуненнєм того „сокальського кордону", якого не повинно бути, як загалом не повинно бути між Українцями жадних кордонів. А що вони є, так треба їх нищити й усувати.

З того приводу волинська газета „Українське Життя", яка виходить в Луцку, помістила в 11-ому числі з 15-ого квітня с. р. вступну статтю, яку передаємо в цілости, щоби познакомити наших братів Волинців на се важне питанне.

Ся стаття звучить:

СОКАЛЬСЬКИЙ КОРДОН.

В Польщі живе тепер около семи мілінів Українців. При нормальних умовинах така сила на 30 міл. всього населення Польщі мусіла би заважити на життю держави а її участь мусіла би бути дуже замітною. Не видно того з боку Українців, бо донедавна ще були вони в ріжнім правнім становищі до Польщі. Між двома частинами українського народу стояв сокальський кордон. Кордон цей повинен був щезнути зараз в той час, коли український народ обезсилений стратив можливість добиватись оружно своїх прав. Реальна політика вимагала, щоб відразу зорієнтуватися в умовинах і згуртувати всі українські сили для боротьби серед нових умовин. В сути річи для Українців не могло бути ріжниці в правно-державному становищу по цей і той бік сокальського кордону. Питанне це стало острим особливо перед виборами до польського сойму і у нас дехто й висловлювався в цьому напрямку.

Показалось, що навіть ми самі не сміли признати за собою права ставати в обороні себе по власній оцінці і волі, а добровільно й без критики віддавали в своїй наївности право рішати про нашу долю комусь чужому. Це наші нещасливі „орієнтації" і виходило-б, що нам і нічого нарікати на акт 14. березня ц. р.

В звязку з нашою непевностю себе сокальський кордон, хоч як ми його собі на словах не бажали, стояв непорушною стіною. ТРИ РОКИ СПІЛЬНОЇ НЕВОЛІ НЕ ЗБЛИЗИЛИ НАС НІ НА КРОК ДО СЕБЕ. Житте по обох боках кордону розвивалося своїм шляхом і як колись так і сьогодня ми не уявляємо собою однородної маси і хочби приблизно однаково зорганізованої сили.

„Робіть, як знаєте, як вам краще, а ми вже чекати-мемо, що антанта скаже", так нам казали. І виходило, що виступає у своїй справі не один народ, а народів два зі собою спорідненими. Який же наслідок?

Сокальський кордон стоїть високою, кріпкою стіною. Потой бік його оголомшене від удару 14. марта ц. р., шукане виновників лиха, ну й нікуди правди діти — шукане нових богів для „орієнтації" По цей бік — розбухране море народніх мас, що горять тільки несвідомим стремлінням до ясно неокресленої мети. Брак сили, яка зібрала би розбухрані хвилі і направила їх в одно русло. Відірвані скибки на розбухраних хвилях, що хвилево утримують рівновагу мас, безсильні дати їм певний напрямок. І все це разом в границях одної держави, яка з нашого замішання збирає живо по обох боках кордону і старанно підтримує кордон.

Чи можемо ми байдуже на це дивитись? Алеж і балачки не поможуть. Той бік кордону сказав своє слово і ми його з повною рішучостю підримуємо: ДОСИТЬ КОРДОНІВ! ДЛЯ НАШОГО НАРОДУ, НА ВСІХ НАШИХ ЗЕМЛЯХ ВОНИ НЕ ІСТНУЮТЬ!

Черга тепер за зреалізованнєм мрій. Пора намітити шляхи спільної праці і звести на них всю силу й енергію нашого народу головним чином на землях, що опинились під Польщею.

З ОБЄДНАННЯ.

На звідомленне Обєднання Українських Організацій, що в американському портпаходиться 23 Українців, втікачів з польського війска, п. Агафія Бундзяк прислала до канцелярії Обєднання 10,00 і слідуюче писмо:

„Я посилаю десять долярів для утікаючих і прошу усіх чесних Українок і Українців не відмовити цій болючій просьбі, тим 23 утікачам від ворога. Остаю з пошаною, АГАФІЯ БУНДЗЯК, з села Якубівка, пов. Городенка. Можливо, що є деякі з тамтих околиць."

Писмо це подаємо без всяких коментарів. Щирі слова і примір жертвенности говорять за себе. За сим прикладом повинні піти другі наші громадянки і громадянки.

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.

В КРАЮ.

(Від власного кореспондента).

Присяга, яку зложили 18-ого марта 1923 р. українські збори на площі св. Юра у Львові, і протест Української Національної Ради Галичини і протест української парляментарної репрезентації Волині, Холмщини, Підляша й Полісся в польськім соймі, — про все те я Вам писав, — говорять пречисто на цілий світ, як поставився український нарід західних українських земель до рішення Ради Амбасадорів з 14. марта 1923 р.

Основна лінія української політики на українських землях, поневолених Польщею, ясна, як сє — побороване польської держави всіми способами, які в дану хвилю видавати-муться українським організаціям відповідними.

Власне тепер ідуть наради в краю, якої тактики на найблизший час держатися в сім побороюваню.

Вже тепер можна сказати, що наслідком рішення Ради Амбасадорів наступить зєднанне між українським громадянством Галичини і українським громадянством Волині, Холмщини, Підляша й Полісся.

Доси, як відомо, иншу внутрішню політику супроти Польщі вела Галичина, а иншу Волинь, Холмщина, Підляше й Полісся.

Се причини були спричинені поперше відмінністю міжнародньо-правного положення Галичини з одного боку і Волині, Холмщини, Підляша і Полісся з другого.

Але була ще одна причина. Коли українське громадянство Галичини на основі досвіду з австрійських часів уважало Польщу за ворога, то українське громадянство Волині, Холмщини, Підляша й Полісся жило ще ілюзіями з російських часів, коли Поляки удавали приятелів і союзників України й инших народів, поневолених Росією.

Рішенне Ради Амбасадорів поставило всі українські землі, поневолені Польщею, в однакове правне положенне. А події, які мало українське громадянство на схід від Збруча про польську приязнь для України, **польський режім на Волині, Холмщині, Підляшу й Полісся основно винищує.** Всі українські землі, поневолені Польщею, переконуються, що мають у Польщі непримиримого ворога.

На сій основі зродилася ідея обєднання всіх українських земель, поневолених Польщею, для спільної праці над укріпленнєм ідеї соборної державности України і для боротьби за визволенне з польської неволі. Ся ідея обєднання буде тепер переведена в житте.

Далі радить край над організацією заграничного представництва західних українських земель, яке заняло би місце дотеперішнього галицького уряду.

Побороване польської держави не пріляже зміні, при якусь „угоду" з Польщею не може бути мови.

Коли дотеперішня тактика в деяких областях пріляже зміні, то тільки з огляду на доцільність боротьби з Польщею.

Так прим. Українці мусітимуть іти до польського війска. Масове ухилюванне від бранки неможливе, бо в сім, що ухилились від бранки, треба би хапа тікати за границю. А се змелило би наші сили в краю. Але що Польща в українських жовнірах мати-ме не оборонців, тільки ворогів, які в відповідний час звернуть своє оружє проти Польщі, се певне.

Словом, рішенне Ради Амбасадорів зовсім не змінило відношення краю супроти Польщі. Хиба до певної міри розвязало краєви руки. Тепер край знає, яке його положенне і відповідно до того вести-ме акцію.

Польща переконається, що ворожє відношенне краю до польської державности, було оперте не на надіях на антанту, а на глибокій свідомости своєї національної цілі: Соборної Української Держави.

Покликуванне на те, що Галичина не належить до Польщі, тільки остає під суверенністю головних держав антанти і домагання, щоб чодовні держави антанти усунули польську окупацію і привернули державну незалежність краю, — все се було тільки одні зі способів боротьби проти Польщі.

В сій справі рішенне Ради Амбасадорів Польщі не богато поможе.

Український нарід не зложить оружя і не понехає боротьби.

Прага, 16. квітня, 1923.

Др. Михайло Лозинський.

ВІСТИ З БУКОВИНИ

Випущенне директора Крутія на волю. — Др. Степан Кравчук в ролі агента-провокатора. — Високі відзначення українських „патріотів".

Арештованого дня 18. листопада м. р. Степана Крутія, якого обвинувачили румунські власти о державну зраду, випущено на волю. Заразом приневолено його до опущення границь румунської держави.

На днях саме виїхав Крутій в сторону Чехословаччини.

Румунам удало відай о це, щоби якимось таним коштом позбутися особи Крутія, бож він як організатор й довголітний голова товариства „Міщанський Хор" в Чернівцях, де згуртоване майже все українське міщанство, являвся небезпечним в очах румунської влади.

Цікаву ролю відограв при арештованню „др." Степан Кравчук. Колись в кореспонденціях до галицької преси Кравчук накидувався на деяких буковинських патріотів, він пятнував там і тих, котрі стоять на службі румунської охрани. Забув бідняга поставити себе на першому місци, тому пригадатиб йому треба, що число його летітомаці як агента румунської охрани є „31".

Коли Крутія арештовано, він зявився у жінки Крутія, заявляючи їй, що радо послужить всякими своїми порадами, та зараз вишукав адвокатів (Румунів), котрі за добрі гроші згодилися боронити Крутія.

Не від річи буде тут сказати що від замовлених адвокатів дістав Кравчук провізію у висоті 1000 левів. Та на тім не кінець. Кравчук зладив собі літсту до збирання добровільних жертв на кошти оборони Крутія. Призбирані гроші зужив п. Кравчук для себе.

Дальше удався Кравчук і до товариства „Міщанського Хору", жадаючи він членів виділу того товариства суми 20.000 левів, бо мовляв, нашого голову треба ратувати. Міщани — знаючи Кравчука — грошей не дали йому.

Та він порадив собі краще. Іменно пішов до жінки Крутія, заявляючи їй, що як вона не дасть йому 5.000 левів, так він зрадить Крутія перед тайною охраною, що цей дістане найменше 20 літ тюрми. Бідна жінка, заскочена такою несподіванкою, дала Кравчукови бажану суму, та повідомила про цей сумний факт свого чоловіка в тюрмі. Очевидно, цей шляхотний поступок Кравчука заінтересував державну прокураторію, яка зарядила негайно арештування Кравчука.

Кравчук, будучи караним вже за шахрайства в Галичині, боявся, що й тут йому капне найменше яких два роки тюрми. Але він не в тімя битий. Радить собі в той спосіб: пише він до шефа сігуранци Пігаля листа, де обіцює йому зраду тайної роботи Крутія, якщо згодний шеф допоможе йому дістатись на волю. Ну і зрадив Кравчук, що знав, а шеф сігуранци, помігши йому о стільки, що виклопотав у прокуратора Купарена, щоб Кравчукови приміненo можливости як найлекшу кару — з огляду на його заслуги сігуранци.

Дня 24. марта поставлено Кравчука перед звичайного суддю д-ра Гольда, котрий знаючи Кравчука з попередніх зделок, засудив його на шість місяців тяжкої тюрми. І цей бандит ще має на стільки відваги, що пише до своїх знакомих листи, де розказує, що він „при помаганню арештованому о державну зраду Крутієви — попав в тюрму". В иншому листі, писаному до одного з визначнійших патріотів пише так: „Я сиджу за національну справу. Розправа моя відбудеться при кінци мая, увільненнє певне, бо тільки під напором правительства буде оскарження. Відень вислав кур'єра на мою розправу, але його не допустять, бо бояться. Тож пішли Бога ради мені 1000 левів бо гину. Bis dat, qui cito dat". Правду каже, що при кінці мая „увільненнє" певне, бо до кінця мая він засуджений.

Деякі з буковинських автохтонів, котрі були „во время оно" вірними слугами небіжки Австрії, дістаючи за це ордери, пішли тепер новій вітчині на вірні услуги.

Саме недавно цьому буковинській міністр Ністор декорував медалями („Стяга Романіеї" бувшого директора української гімназії д-ра Павька Кима та проф. тож. гімназії п. Степана Караневича. Коментарі зайвіні.

АРЕШТ ПОСЛА МАРКА ЛУЦКЕВИЧА

Дня 10. квітня б. р. о 12. год. ночі на двірці стації Луцк, на Волині, з розпорядження польської прокураторської влади заарештовано й посаджено до луцької вязниці посла до сойму Марка Луцкевича.

Подробиці арешту.

Перед відходом потягу, коли посол Луцкевич підходив до вагону, до нього підійшли два невідомих в цивільному одягу і, назвавшись „вивядовцями", запропонували йому йти з ними до прокуратора. На це посол Луцкевич відповів, що він зараз не піде, а коли прокуратору він потрібний, то для цього можна було знайти инший час, а не вночі і перед відходом потягу. Тоді „вивядовці" заявили, що він є заарештований. Здивований посол Луцкевич зауважив їм, що може вони помилуються, бо посол є особа недотикальна і арештовати без згоди сойму його ніхто не може, а тому цьому дикому насильству він добровільно не піддасться, та повернувся, щоби іти до вагону. Тоді ці „вивядовці" і ще чотири поліціянти накинулись на посла і в самий брутальний спосіб в присутности численної публичности стягнули з вагону і закривавлю рота понесли до дорожки. На протести посла „вивядовець" кричав: „тут тобі і Буг не поможе". Все це робилось в присутности посла Приступи.

На двірці в той час знаходився сам надпрокуратор Барановський, але при арешті присутним не був.

Посла Луцкевича відвезли поліциянти одразу до луцької вязниці.

На другий день.

Відомість ця облетіла Луцк і викликала велике занепокоєння серед громадянства. Почали курсувати найріжніші чутки: що посла Луцкевича забито, що у Варшаві стався переворот і т. и.

Рано посол Пащук і Сенаторка О. Левчанівська в присутности редактора Укр. Життя мали інтервенцію у прокуратора луцкого окружного суду в справі цего арешту.

Тут виявилось, що посол М. Луцкевич заарештований по особистому розпорядженню надпрокуратора Барановського за його нібито протидержавну агітацію, яку він провадив по всьому воєвудству, з окрема в Турійску й Луцку. Біля собору, Також було зазначено, що посол Луцкевич є тільки „кшиштиманий" а з боку права окремі прокуратори не годились з зарядженнєм Барановського. Сам надпрокуратор в цій справі відїхав до Люблина.

На запит посла Пащука, чим викликане таке погвалчене конституції, права і посольської недоторканости, була відповідь, що зроблено це по ініціятиві надпрокуратора в звязку з доносами про агітацію Луцкевича.

Тут же було протелефоновано до вязниці, аби перевести посла до кращої кімнати.

В луцькій вязниці.

З дозволу прокуратора посла Марка Луцкевича у вязниці відвідали: сенаторка О. Левчанівська, посол Пащук і М. Матвієнко.

Посол Луцкевич оповів подробиці арешту. Поліціянти поводились зі мною в нелюдський спосіб. Хопивши мене від вагону, поліціянти закрили рота, очевидно, щоб не кричав, при тому стиснули носа, що я не міг дихати і так увесь час тримали, поки не доїхали до вязниці (на протязі 3 верст). Вже біля вязниці я зовсім охляв і не міг іти. Поліціянти повели мене на руках і в тюремному дворі кинули умисне на брук без одягненій в кожух і тому це не мало для мене можливих гірших наслідків і я стратив тільки притомність. Прийшов я до себе, вже в тюрмі і попросив води. Мушу зазначити, що відношення до мене тюремної адміністрації цілком людське".

Посол Луцкевич обявив голодівку.

— „Яко протест проти нечуваного погвалчення права, — сказав далі посол Луцкевич, — я обявляю голодівку. Прошу написати сестрі про арешт і, щоб вона до мене не приїздила.

Присутні уговорили посла Луцкевича цього не робити і берегти своє здоровле, яке у нього й без того підірване. Але п. Луцкевич зістав при своєму рішенню.

— „Я мушу це зробити для підтримання гідности посла. Це є єдиний спосіб, яким я можу протестувати проти цього дикого насильства".

В сій справі надіслано телеграми голові українського-польського клюбу, маршалкові сойму Радаєві і міністрові справедливости, а також апеляційному прокураторові в Люблині.

(Укр. Життя).

І ГОЛИЙ І НЕГОЛИЙ

Ярмарок... Відбуваю справоздавче посольське віче. Люде ніби уважно слухають. Правду кажучи, є багато-багато праці що балакати та за те мало тебе там слухати.

Терпеливо вислухують люде всі заходи послів наших що-до відбудови знищених селищ; без якогось зацікавлення приймають до відома і соймовий проєкт про „ужиткових" чужих гунтів, не обурює нікого й нове асигнованне 50 міліярдів на осадників.

— „Так... Виходить — на осадників є гроші, а на відбудову почекай... можеш і далі гнити в землянці — стиха промовляє один господар.

— „То ще пів лиха, — каже другий. Якось і самі колись одбудуємося... Нехай тільки дають нам спромогу сяк-так жиютити. Скажете нам, пане делегате, (так у иншому місці титулують посла) чи ми Українці є тим... як його... — обивателями?...

— „Я тут трохи не розумію вас, — силкуюсь відповісти. Ну, звичайно: ми є громадянами повнправними...

— „Ще й повнправними?... (якось сердито перебиває мене той чоловяга). Щось не віриться нам... Чому-ж тоді нашим безземельним і малоземельним хліборобам з села Грабова нотар не хоче робити купчої на одну-дві десятинки землі? Каже нам: Дай обивательство... Чому воно так? Га?!... Коли ми не обивателі, то чому нас чи синів наших, беруть тоді до війска? Адже в инших державах чужоземців не змушується до оборони тієї держави...

Павза.

На такі запитання дати дорозу відповідь годі. Мусиш помірковати. Становище того посла з польского сойму тут не з приємних.

— „Жиємо ми наче в казці, — порушує тишу один немолодий дядько. Точнісенько вам, як у казці... Отой казковий пан, не бажаючи здійснювати обіцянок своїх і в той же момент, не хотячи позбуватися слави справедливого, каже до нашого Івана: „Приходь, Іване, до мене так, щоби був і голим і не голим, то дістанеш обіцяне... а без того — обіцянка цацянка".

Бути — „голим і не голим" нам не першина, — розважує Івана його розумна донька. Ми й без панського наказу такі. Хибаж, тату, коли на всіх плечах дрантива свита, ти не є „голим і не голим"?... Але щоби цілком догодити панови, вкидай лахи, огорни себе куском сітки зі старого невода й чимчикуй перед очи найсяйнішого пана... Та зажди!... У пана багато псів. Коли пан уздрить, що ти достоту виконуєш його забаганку, він нацькує тебе псами. Й тебе розірвуть... Отож візьми зі собою ще й кота. Й коли спинуться до тебе собаки, кинь між них кота. А тоді — спокійний за своє життя — увійдеш у панські покої. Справа наша виграна.

— „Точнісінько таке і з нами, — хтось перебиває оповідача казочки. Лише та ріжниця, що нам — тим сучасним „Іваном Безроду" — бракує „котів" для кидання межи „пси".

— „Громадяне! — силкуюсь я провід вічем перебрати до своїх рук. Громадяне, відайте, що ми повноправні. Й коли хто не визнає того за нами, то треба сказати...

— „Кому?!... Куди?!... гуде тисячголова громада.

— „Ось мені не визнають права на купівлю землі через то обивательство" — каже мені прибитий лихом-недолею головяга.

— „Зі мною теж такесамє, рапортують інші.

Скарги ті занотовую до свого посольського записника.

— „А мені, громадяниноеи з містечка Мільці, заки я дістав те обивательство, довелося й останню корівчину продати. Одначе ковельський повітовий земельний комісар сказав мені тоді: „Пан єст Русін"... І землі за ніякі гроші не продав... А вся монастирська земля пішла осадникам... Що-ж мені й дітям моїм чинити?...

— „Бач ось, тепер нам і „коти" не допомагають: — кпить хтось з гурту.

Припиняю нотоване до записника. Сідаю на свою фірманку та мерщій додому. Застаю там почту. Читаю листи.

— „Маю підесятинник. Продав корівчину. Була думка: купліо в пана десятину поля. Але нотар каже: „Не маш пан обивательства, хоцяж і стале мнєнкаш на Волиню"... Виходить, що я — „голий і не голий". Що мені діяти?"...

Такий ось зміст листа.

Що тут діяти?... Подібне запитанне мусять поставити собі й посли українського поневоленого Народу.

(Укр. Життя).

Марко Луцкевич.

З БІЛОРУСЬКИХ ПОЕТІВ

Гальяш Левчик.

ОЙ, ТЯЖКО...

Ой, тяжко людині серед дня блудити,
Ой, тяжко від брата знущання терпіти,
Ой, тяжко дивитись, як житте втікає
Як іде ні-нащо сила молодая.
Як кров замерзає до кривди у жилах,
Як обвід прибулий хрестів на могилах.
Ой, тяжко на серці, що молодість гине,
Що щастє минає, а горе й не кине,
Що думи всі наші і сни молоді
Обгортають міцно туманн густії!

Мацій Крапіва.

ГРАЙКА (СПІЛКА).

Багато співав би, так слову вже втято
І рветься струна за струною,
Хоч щеж не замерла і пісня завзята,
Хоч думка за думкою ходить за мною
Багато співав би, так смерть каже
[„годі!
„В трупу, мені, лагодься", каже...
Гей, рвіться ви, струни! чи се нам по-
[шкодить?
Ми разом в могилу поляжем...
Може ось з ліри та вийде вербиця,
З порваних струн—квітоньки білі,
Може весною під тінь веселиться
Будуть збіратися дітоньки-мілі...
Може хто з діточок вріже сопілочку,
Дощу розбитої ліри —
Й так заспіває та зрізна гілочка,
Що всякий почує мій одголос щирий
Батьківські струни, рано розірвані
Знову озвуться, мов дзвони,
Пісня, що смерто була чиє увірвана,
В серці дитячому гучно задзвоне,
І разом під темною сею вербою
Вільне обізветься слово,
Пісня могутня, широкая піде луною —
Ліра живе моя знову!

Перекл. **М. Шаповал.**

ДРУКАРНЯ
УКР. НАР. СОЮЗА
„СВОБОДА"
приймає замовленя на друкованне тікетів, розкидок, афішів, членських книжочок, статутів, книжок, коверт і листових паперів для Братств, Товариств і Сестрицт, часописів і всіх инших річий, що входять в склад друкарських робіт.

РОБОТУ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленями до своєї власної друкарні на адресу:

"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗБІРКА В ПАМЯТЬ БЛ. П. РОЗАЛІ КАШТАНЮКОВОЇ

Місто вінця на могилу бл. п. Розалії зі Сливинських Каштанюкової зложили далі на Українську Бурсу в Новім Санчи (на Лемківщині):

Громадяни Стемфорду, Коректикат 5 долярів; Іван Каштанюк 5 долярів; Богдан Каштанюк 5 долярів.

Разом сим квітується 15 долярів.

Попередними разами поквітовано 70 долярів. Разом зібрано 85 долярів, котрі висилаємо на адресу Земельного Банку Гіпотечного у Львові для Української Бурси в Новім Санчи суму 82 доляри (Чек „Америкен Експрес Ко. чч. 3735485 та 3735486). Кошта висилки 3 дол.

За збирачих:

Омелян Ревюк.

ПОХОРОНИ ПОСЛА ТИМКА СТАРУХА

Бережани, 23. квітня, 1923.

Дня 22. квітня 1923 р. скликане філією Товариства „Просвіта", філією „Товариства охорони дітей і опіки над молоддю" і „Кружком Українського Педагогічного Товариства" в Бережанах — перше повоєнне просвітне віче, по вислуханню сумної вістки про смерть посла Тимка Старуха, порішило на знак жалоби перервати наради і уповажнило президію віча д-ра Михайла Західного, Семена Барана, господаря з Раю, Миколу Гловацького, господаря з Лісник і Богдана Бородайка студента прав з Бережан зложити іменем народу заяву спічучтя Родині Покійного і похоронити Покійного громадянським коштом. Присутний функціонар поліції опустив салю, а учасники віча на чолі з президією відвідали Покійного і віддали Йому послідний земний поклін.

Дня 23. квітня 1923 р. вже від 3. години перед домівкою Покійного зійшлися непоглядні маси селянства і все бережанське громадянство, а перед воротами став селянський віз, прикрашений зеленю, заряжений в три пари білих круторогих волів, доставлених селянами з Лісник. О годині 4. почався похоронний обряд панахидою, відправленою 7 священиками в супроводі слобідського селянського хору. Винесено домовину і зложено на драбинастий віз між зелень і вінки. На подвірю попращав Покійного др. Володимир Бемко від імени всіх українських товариств Бережанщини. В своїй промові згадав ті часи, коли перед 30 літами прибув в Бережанщину посол Тимко Старух. Своєю невтомною працею покликав до життя стрілецтво. Своїм словом запалював маси, нищив зневіру і ладив путь для Правди, поступу і волі. І народ обдаровував його найвисшим довірям. Рознеслося грімке „Христос воскрес", а над домовиною Покійного в часі промови появилася на розясненому небі синьо-жовта веселка, що причарувала очі зібраних мас народа.

Похід, уставлений п. Осипом Замощаком, рушив. За хоругвами йшов гімназійний хор, за ним дітвора „Рідної Школи", „Захисту", несучи барвінковий вінок з лентою: „Борцеви за Україну Українська Дітвора". За дітворою несено житний вінок на підносі, а за тим вінком вдаряв в очи великий терновий вінок з червоною шарфою з написом: „Мученикови за народ — Слободяне". Опісля слідували вінки з живих цвітів з написами: „Провідникови Народа — Просвітне Віче", — „Свойому Вчителеви — вдячний др. Західний", — „Найдорожщому Батькови — від Янусі", — „Найдорожщому Тятькови — від Янусі".

За вінками і за духовенством везли круторогі воли домовину, а за домовиною йшла рідня і непроглядні маси народа з переважою селянства.

Похід задержався перед парохіяльною церквою, в ринку і тут попращав Покійного делеґан Народного Комітету о. Евзебій Бачинський зі Львова. В красномовній і чуттям переповненій промові зясував Покійного як Франківського Каменяра, що твердими руками пробивав путь кращої будучини народу.

Над могилою прощало Покійного селянство Бережанщини устами Андрія Мандзія зі Слободи золотої. По словах: „Батьку наш, на кого Ти нас оставляєш в нашому безладдю", вибухли в масах спазматичні ридання.

Над могилою послідний промовив др. Михайло Західний, один з свідків невтомної праці Покійного. Промовець згадав, як перед 30-ти літами приїхав на Поділля леґінь з Карпат. Покійник працею дійшов до того, що Народ віддав Йому найвисші почести. По 30-ти літах праці діждався хвилі щастя, коли як член президії проводив нарадам Трудового Конгресу дня 22. січня 1919 р. і на Софійській площі в Київі був свідком і творцем акту незвиразного всіх українських земель. Дня 23. січня 1919 р. Покійний виголошуючи святочну промову згадав борців, що наложили буйними головами за волю і долю Рідного Краю. „Нехай земля буде їм легкою і нехай ті могили, що зазеленіють, говорять про їх память. І кров їх нехай буде росою, що нас оживить. Нехай вони спокійно спочивають, бо їхньою ідеєю була Україна і воля свого Народу". Такими словами закінчив Покійний свою промову на нарадах Трудового Конгресу у Київі.

„Нехай та земля, котрій Ти вірно служив, для котрої Ти здоровля стратив і життя своє положив — стане Тобі легкою. Ти відійшов тілом від нас, а твоє серце, переповнене горячою любовю до свойого Народу, остає між нами. Прапор самостійности, чистий і несплямлений, Ти доніс в Своїх твердих руках до гробової дошки, — кінчив промовець, а серед глибокої тиші на кладбищі в сумерках загомонів жалібний хор „Журавлів".

ЧИ МОЖНА ВІХАТИ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЧЕРЕЗ КУБУ, КАНАДУ АБО МЕКСИКО

Богато іміґрантів думає, що коли їм недозволено вїхати прямо до Злучених Держав, тому що приписана законом річна квота іміґрантів уже вичерпана, то вони можуть дістатись сюди через котрийсь із сусідуючих зі Злученими Державами край. Часто навіть перебуваюча тут рідня, або знакомі дають їм такі поради, а ріжні несовісні аґенти продають шифкарти та заохочують людий до того, щоб вони їхали на Кюбу, до Канади або до Мексико і звідти „задними дверми" старались пробратись до Злучених Держав. Деякі корабельні лінії навіть щирко оголошують, що іміґранти, які не можуть дістати дозволу на вїзд сюди, можуть без труднощів дістатись на Кюбу.

Тимчасом закони про іміґрацію відносяться до усіх країв і обовязують іміґрантів з всіх держав, не лише з европейських. Правда, до мешканців Канади, Мексико, Кюби, Новофундляндії, центральної і полудневої Америки, нема обмеження що до квоти вони можуть вїздити у довільній кількости, та така необмежена іміґрація є дозволена лише уродженцям тих країв і тим чужинцям, які у одному з тих країв жили що найменше пять літ під ряд. Та хоч се чисельне обмеження до них не відноситься, то прочі іміґраційні закони приноровляються до них таксамо, як і до европейських іміґрантів.

Та також і ті чужинці, які перебувають у якійсь американській державі меньше чим пять років, можуть вїхати до Злучених Держав та тоді мусять у тому краю, де вони живуть перейти усі ті формальні що і у тій державі, з якої вони походять, та підлягають таким самим обмеженням, включно з квотою, якби їхали зі своєї батьківщини. Та крім тих звичайних обмежень істнує ще закон, по якому чужинець, який приїзджає до Злучених Держав не зі свого краю ані не з Европи, а з котроїсь американської держави, мусить прожити у тій державі принайменше рік, поки дістане дозвіл на вїзд до Злучених Держав. Відносно Мексика то цей протяг часу виносить два роки. Значить їхати „окружною дорогою" та старатись оминути іміґраційні приписи не лиш не узгучує, а навпаки, утруднює вїзд. Манитись надією, що комусь вдасться перейти кордон Злучених Держав і так дістатись туди, рівнож безнадійне, тому, що кордони є добре стережені, а далі тому, що кождий, хто нелеґально перейшов, кордон, може бути кождочасно депортований, як це лиш вийде на яв.

Усе те вище сказане не відноситься до іміґрантів, які їдуть до Злучених Держав, розуміється з візою американського конзуля, через якийсь канадійський порт. Такого іміґранта провірюють американські іміґраційні урядники у канадійськім порті і, коли він і його папери відповідають приписам, канадійські власти пропускають його без труднощів до Злучених Держав. І на відворот, іміґранти, які з канадійською візою їдуть через американський порт, мусять піддатись тут провірці канадійських іміґраційних урядників, таксамо, як би це було у канадійській пристані і від їх рішення залежить, чи допустять вони його до Канади чи ні. Коли так, то вони без перешкоди проїзджають через Злучені Держави туди, куди мають вїзд. Та ті яких не допустять, не мають права жадати, щоб їх відставлено до якогось иньшого краю і їх відвозять назад до того самого порту, з якого вони приїхали.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З НАМТРАМСК (EAST DETROIT), МІСН. І ОКОЛИЦІ

заходом Комітету Обєднання місцевих Товариств, відбудеся

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 20. МАЯ Б. Р.

о годині 2-ій сполудня

у Укр. Хаті під ч. 2240 Greyling St.

На вічу буде промовляти референт щойно прибувший з рідного краю, старшина Укр. Гал. Армії Д. В. Галан. На це віче запрошується усіх щирих Українців та Українок, котрим лежить на серці добро рідного краю і в кого ще не вмерла та іскра любови до рідних братів в краю, то хай прийде на це віче та довідається дещо з певно не бажаних. Усяких кириничків народної роботи випрашуємо з галі.

12 КОМІТЕТ.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС"

політично-економічний тижневик що виходить в Галичині в Перемишлі

Передплата 2 доляри річно

які треба посилати в реджістрованім листі під адресою:

UKRAINSKYJ HOLOS,

Peremyszl, East Galicia, Europe.

ЗАХОВУЙТЕ НАЛІПКИ З MAGNOLIA STAR MILK

ЗАДЛЯ ЦІННИХ ДАРУНКІВ

ДЕРЖІТЬ КІЛЬКА БЛЯШАНОК У СВОЇЙ СПІЖАРНІ

НАПИШІТЬ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЛІСТУ ПРЕМІЯ.

„Заховувати налїпки виплачується"

ROYAL MAIL

Часті відїзди межи НЮ ЙОРКОМ І ГАМБУРГ на нових великих чудових „О" кораблях. Модерні під кождий оглядом.

ОНІО, ORCA, ORDUNA, ORBITA

До Европи ЦІНИ З Европи

2-ги кл.	3-та кл.	2-га кл.	3-та кл.
ГАМБУРГ			
$130	$103.50	$130	$102.50
КИЇВ			
$150	$116.50	—	$116.50
ХАРКІВ	$116.50	—	$116.50

Цілковито приватні кабіни в 3-ій каюті. ВАЖНЕ! Не тратьмо часу купити шифкарти для Вашої родини з Европи. Нова квота отвирається 1-го липня.

Голоситься до аґентів або

The Royal Mail Steam Packet Co., 26 Broadway, New York City

НА ВЕЛИКДЕНЬ

ЯГІЛКИ

51 українських народних пісень і забав на Великдень, з розвідкою про походженнє ягілок і їх теперішній вигляд. Сторін 42. Львів, 1922.

Можна дістати в книгарні „Свободи", 83 Grand Street, Jersey City, N. J., по 20 центів за примірник з пересилкою.

СЕГОДНЯ ВЕЧЕРОМ

Напишіть до нас письмо, а ми вишлемо Вам пробну лекцію і подробиці про те як ми навчаємо заочно научити Вас читати, писати і говорити по анґлійськи. Живучи в Америці, Ви повинні знати анґлійську мову без знання якої перед Вами усі двері заперті. Після нашої легкої системи ви навчаєтеся її в протягу трьох місяців через почту. Пишіть письмо сейчас сегодня і пришлїть десять центів грішми або марками на відповідь, можна і канадійськими. (3)

First American Preparatory School, Dept. 46—525 West 47th Street, New York City, U. S. A.

АКУШЕРКА МАСАЖИСТКА

Американської школи і шпитальна практика. — Порада і поміч.

PAULINE H. KURESKO

713 McCrenie St., Chester, Pa.

Bell Phone 2171

Український Лікар С. КАУФМАН

хронічні і внутрені слабости

111 EAST 7th ST., NEW YORK

Приймає від 1. до 8.30 веч.

Новий офіс в Астoрія, Л. АВ. 488 6th AVENUE, ASTORIA, L. I.

Приймає від 9.30 рано до 12. пол.

Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає незужиню безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304—2nd AVENUE,

между 17-ою а 18-ою улицею

NEW YORK, N. Y.

Годині офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висилення нервів, ревматизм, острі нервові і хронічні недуги.

Порада даром.

Dr. ZINS

110 E. 16 ST., NEW YORK

Между 4th Ave. а Irving Place

Години від 9. рано до 8. вечер.

В неділї від 9. рано до 4. попол.

КОЖДА УКРАЇНСЬКА РОДИНА В АМЕРИЦІ

повинна передплачувати

„МОЛОДУ УКРАТНУ"

ілюстрований журнал для молодїжи з додатком для дітий ц. д.

„СВІТ ДИТИНИ"

що виходить у Львові 1. і 15. кождого місяця.

Передплата для Америки й Канади 1 доляр на рік.

Замовлення слати на адресу:

Ukrainian Publications for Children „SWIT DYTYNY",

Lemberg, Zimorowicum str. 3

East Galicia—Europe.

Гроші пересилати в листах реджістрованих за зворотним рецепісом.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ЖИВИЙ НЕБІЖЧИК

(Оповіданнє з початку 16-сотих років)

(Продолженнє). (23)

— Ні... Він в Стрілічах взагалі не буде. До Стрілич почвалала полусотня драгунів, вислана старостою. Староста мабуть пронюхав, що ті турецькі купці... не купці. Але драгуни вже їх не знайдуть там. Федь тягнав на моїм коні переотерегчи їх.

— Він годен випередити драгунів?

— Федь не поїхав до самих Стрілич. Ті Турки і ваш муж мали умовлені знаки. В половині дороги до Стрілич стоять обороти сіна. Федь підпалив один... В Стріличах драгуни знайдуть гніздо порожнє. — Не журіться, що сим разом не поталанило. Пан Юрій прийде ще раз. Як тепер забрав дитину, так прийде й по нас.

— А як то не він взяв дитину?

— Сумніваюся, чи хто инший.

— Як дитина справді в замку не знайдеся, і я дурюся надіяю, що вона в руках свого батька, то мені буде тяжко затаїти се перед Стахом. Бо, як мені поживатися за дитиною, бути в чорній розпуці, коли в мені надія, що дитина у Юрка?... І годи клопіт. Я вже не буду жінкою Стаха... Що йому сказати, коли спитає, чому?

— Я поговорю з ним.

— Зараз?

— Зараз годі. Аж вмре його батько, по похороні. До тої пори, гадаю, не будете в клопоті. Як хочете цілком закрити справу, то розвестися з ним?

— Годилось би.

— А як би, не приведи Господи, прийшла вість, що ваш перший і законний муж попращав сей світ, то і тоді ви не сьотіли би бути жінкою свого другого мужа?

— На що вам се знати?

— Бо хочу знати, як говорити з паном Стахом.

— Я з ним звінчалася в тім переконанню, що Юрко небіжчик, щоби бути йому вірною дружиною. Як би не се, що побачила Юрка живого, до смерти не жалувала би.

— То чи не ліпше було би не розривати явно пути, поки не прийде нова вість, що перший муж живий?

— Але, поки не прийде вість, що він вмер, не хочу і не буду жінкою другого. Про се не потребує знати ніхто третий. Більшої уступки, як ся, не зроблю.

— Не знаю, чи розумію вас... Ваша уступка, лише спільний дах і під сим дахом лише спільний стіл?... Щоби, як справді повдовієте, не треба було з другим мужом вдруге шлюбу брати?

— Ви цілком добре зрозуміли мене... Тепер мушу поговорити зі Стахом про дитину, але так, щоби не виявити моєї надії, що Андрійко в руках свого батька.

Пішла до комнати, в котрій лежав умираючий. Стах сидів коло него.

— Стаху! — сказала і пішла до другої комнати.

Він змірковав, що жінка хоче сказати йому щось, але так, щоби батько не чув. Пішов за нею.

— Що, Ганусько?

— Андрійко пропав...

— Як пропав? Не розумію тебе.

— Щез... Як ти витягнув мене до батька і до попа, я лишила його в спални самого. Ти сам бачив, що спав в своїй ліжку. По малій хвилині я вернула і знайшла ліжко порожнє. Я вже перетрусила цілу хату... Хтось вкрав дитину.

— Алеж за той час тут нікого не було! — Стах крикнув збентежений. — Дитина мабуть залізла в якусь закутину і заснула. Сядь коло батька, я буду шукати.

Стах став перетрушувати цілу хату. Вибіг на подвіре і став розпитувати так, як раньше розпитувала Ганусько.

Гануська побачила на столі стрілу. Взяла її і приступила до ліжка.

— Ви сказали, чи вам вихопилося, що він сей стріли поміж мій брат, — промовила до раненого. — Звідки ви знаєте про се?

— Вкинь в піч! — вистогнав.

— Придивіться ліпше. Справді від сеї? Стах сказав, що то ком була ваша стріла... Хиба ви самі застрілили Стефка? Стріла відбилася від него і пробила ваші груди? Ваш рідний син вистрив її. Як би не се, то була би може не пробила вашого одягу і мій муж був би мусів поклисти голову під топір ката... Але, Божа воля була така, що ся ваша стріла, вигострена по шпилем рідним сином, спасла мого мужа, мого Юрка. Ся ваша стріла, що випущена вашою рукою, чи рукою вашого опришка, вернула до вас, зробила ще й те, що маєток Юрка і мій маєток дістануть діти Юрка. Ваші внуки не дістануть, бо ви внуків не маєте і не будете мати.

— Відьмо! — скинув, стискаючи пястуки безсильних рук.

— Заки ви вмрете, від власної стріли... від стріли вигостреної власним сином, що повинні ще дерло почути. Ви ще перед нашим вінчанням написали завіщанє, передаючи по своїй смерти маєток синови. Стах сказав мені, записав на тебе Юрко свій маєток, я запишу на тебе мій". Грамота у мене. Скоро заплющите очи на віки, вбиті стрілою вигостреною вашим власним сином, завезу грамоту до гроду. Буду мати за що купити для Юрка помилуванє. Він верне, як мій законний муж, як пан Пятник, як пан Серник, як пан... Соколівки. Бачите, що наробила ся одна стріла? Нею ви самі відоймили ваш маєток від Стаха, і передали Юркови...

— Сукo! — крикнув. Підвівся і витягнув руки, щоби її вхопити за горло. З рани блюзнула кров. Він захитався. Вихилений поза ліжко втратив рівновагу і впав на землю. Гануська вибігла з хати.

— Стаху! Тато скотився з ліжка.

Стах крикнув на двох гайдуків, щоби йшли за ним, і побіг до хати. Гайдуки підоймили і поклали на ліжко... Гануська пішла до каплиці, впала навколішки перед фігурою Богородиці і стала молитися... Не за душу покійника. Просила, щоби Пречиста і Бог мали в своїй опіці її Юрка, її Андрійка, та щоби Юрко як найскорше прийшов ще раз, забрати свою жінку. Помолившися, вернула до спальні. Там дожидав її Стах.

— Я, Ганусько, мушу до Соколівки. Мушу приготовити маму на сю страшну вість. І заряджу перевезенє тіла до соколівського костела... Не будеш боятися сама лишаючися тут?

— Сама не лишуся. З Андрійкиви лише одні. Нема його, то й мені нічого лишатися тут. Поїду до мами.

— Ганусько! То не може бути, щоби він пропав. Прикажу всім шукати. Лише на хвилиночку поїду до Соколівки і зараз верну. Мусимо знайти його.

Гануська виймила якийсь сувертик і подала його Стахови.

— Се та грамота, котрою ти записав на мене Соколівку. Звертаю тобі.

— Що се значить?

— Піп скаже тобі по похороні. Я на похороні не буду. Їду зараз до мами. Як піп скаже тобі, що можеш приїхати по мене, і як схочеш приїхати, то приїдь.

— Ганусько, що се значить?!

— Спитай ротмістра, його він тут... Також скажи йому, щоби не заступав мені дороги, як буду виїздити. Тут моя хата, моє панованнє. Я возьму пістолю. Як заступить дорогу, він, або який драгун, стрілю в доб!

— Тут якась страшна тайна. Коли вже не можна инакше, то їдь. Поговорю з попом.

Він поїхав до Соколівки, вона до Серник.

До Пятник Стах вернув аж по похороні батька і післав по попа. Піп прийшов з долотом і клевцем під пахою.

— Я відірвав вас від якоїсь роботи? — Стах привитав попа показуючи на знаряддє.

— Мабуть буду мати роботу у вас...

— Чи ви здогадуєтеся, чого я вас позвав?

— Хиба на те, щоби якусь орудку зорудувати по божому..

— Я стою перед якоюсь загадкою... не одною. Ви мабуть маєте ключ до них. Жінка не хотіла бути на похороні мого батька і не була... В дитина різала. Вона, правда, збентежена запровіжною, але не поводиться так, як мати, котра потерпає, що дитину втратила на віки. Гануська віддала мені грамоту, котрою я переписав на неї Соколівку... Відїхала до своєї матери і верне, як ви, по розмові зі мною скажете, що може вернути... Що все те значить?

— Де ключ від гробниці?

— У мене, в каплици.

— Возьміть ключ і ходіть зі мною.

— До гробниці?... Чого?

— Там ключ від загадки, там відповідь на ваше питанне.

Стах поступив до каплиці, взяв ключ і пішов за попом. Відчинили гробницю, піп запалив каганець і приступив до домовини Юрка. Приклав долото до олова, котрим була залляна щілина між домовиною і віком та став побивати клевцем. Відбили олово, кілько треба, підважив віко долотом і відчинив домовину.

— Від чого Юрко погиб? — спитав.

— Від удару сокирою в голову, — відповів Стах.

— Подивіться на череп... Чи є хоч би найменший знак від удару сокирою?

— Справді дивно. Але череп міг трісунути в середині.

— Може Юрко погиб від кулі?

— Се виключене. Я був пару кроків за опришками. Очивидно, не бачучи їх. Я був би чув стріл.

— Кажете, рішучо не від кулі?

— Від всього иншого, а не від кулі. Як не від удару сокирою, то хиба від стріли, котра вбилася так глубоко в тіло, що її кінець не виставав, отже ми й не бачили.

— Побачимо.

Одяг на мерци ще не загнив був. Піп порозстібував і розгорнув.

— Слід вже є, — сказав піп, показуючи на місток кістяка. — В сій грудній кости діра. Не може бути від стріли, бо округла, і кість продиравлена на скрізь.

Піп розчепірив палці правої руки і показав долоню Стахови.

— Дивіть, що в руці не маю нічого. Щоби ви не гадали, що се, що може тут знайду, вилетіло з мого рукава, закочу рукав.

Піп закотив рукав і всунув руку між кістки, добираючися до дна домовини. По хвили витягнув кулю і подав Стахови. Стах взяв кульку в руку, глянув на неї і сполотнів. Кулька виховзалася з руки, впала на землю і покотилася аж під поіт. Стах вискочив з гробниці і обезсилений сів на сусідній могилі.

— Не збагну всего того, не збагну... Батько сказав, що від стріли, котра пробила його груди, погиб Серницький. Я пізнав, що то стріла батька. Батько погиб від власної стріли, мною вигостреної. Тепер, виходило би, що Юрко погиб від моєї кулі, котрою я стріляв до убийника Серницького, гайдука Гречана... Я мабуть збожеволів, коли в моїй голові таке плетеся!...

— З того, що ваша куля в сій домовині, ще не виходить, що ви нею вбили Юрка.

— То яким способом ся куля залізла в його тіло?

— З того, що куля в тілі сего небіжчика виходить хиба лиш те, що сей небіжчик... не Юрій Верницький.

— Не Юрко? — крикнув Стах схопившися на рівні ноги. — Хиба ми його не поховали тут?

— Ви бачили лице небіжчика? Чи до него стріляв хто з рушниці?

Стах не відповідав. Впялив очи в попа, не наче, жав розвязки якоїсь нової великої, для него грізної загадки. Піп тягнув дальше.

— Ви лиця небіжчика не бачили. Той, що тут лежить, має цілий череп, погиб від кулі... погиб від вашої кулі. Ви тою кулею застрілили Гречана, отже тут похований не хто инший, як соколівський гайдук Гречан.

Стах не зводив очий з лиця попа. Стояв німий, блідий.

— Ви Юрія Верницького не поховали. Трупа першого мужа вашої жінки ви не бачили. Ви не маєте доказу, що він тоді погиб... що його жінка подводіла... Ось чому ваша жінка поїхала до своєї мами...

Стах сів назад на могилі. Вхопив голову в руки, спер лікті на колїнї і думав. На цілім його тілї виступив піт.

— Ви тим хочете сказати, що Юрко тоді не погиб? — спитав.

— Що він плюнув з Ганусько неважний?... Що не маю права до неї?

— Поти, поки не прийде вість, що його смерть звільнила жінку від даної йому клятьби.

— Але доказу, що він жиє, також нема! — крикнув Стах.

— Поки такого доказу нема, я не думаю відстати від Гануськи...

— Доказу, що він тепер живий, справді нема, так як нема доказу, що в сій хвили жива його жінка. І ми не знаємо, чи з відси вийдемо живі. Всеж таки знаю, що тоді, коли ховали Гречана, і тоді, коли з замку щезла його дитина, він був живий.

— То чомуж він не давсному життя, ще заки я оженився? Чому пізнійше не зголосився?

— Він банїт. Не мав нагоди дати вісти про себе.

(Конець буде).

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Для Народних Домів, читалень як також і приватних хат.

ВЕЛИКИЙ КОЛЬОРОВИЙ ОБРАЗ

28x22 ЦАЛІВ

БОГУН ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ 1651 Р.

репродукція славного малярa Івасюка.

ЦІНА $2.00.

Замовлення слати на адресу:

SVOBODA,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПРОТОКОЛ

Річного Засідання Головного Уряду У. Н. Союза, відбувшого ся на днях 14.—16. лютого 1923 р.

(3)

Вислід цих кампаній показує табельна приросту нових членів по відділам. Та, оцінюючи організаційні заслуги так відділових урядників, членів як і співпрацю інспекторів треба незабувати, що ця кампанія велася як раз в часі величезних страйків копальняних та желізничих та тяжкого безробіття, які то злиди не лиш паралізували нашу організаційну акцію, але й дались добре у знаки широкому загалови наших членів. В таких обставинах треба було звернути всю енергію на вважжане цілости рядів членів вже зорганізованих. Для того успіці кампанії в таку пору треба уважати за вдоволючий а тим самим треба признати всім членам, відділовим урядникам і інспекторам заслугу за витревалість, організаційну солідарність з якою вони тую кампанію переводили.

Посередництвом інспекторів головна канцелярія полагоджувала понадто такі справи, які вимагали особисті інтервенції або полагодження головного уряду, а то в заступстві і на підставі особиних повновластий. В таких справах спеціяльно відзначився і найбільше таких справ полагодив інспектор округи третого д. Гаврил Данько з Шикаго.

В нашеному окрузі для інспекції членам Рязекутиви, а вспів зі той час відвідати відділи: 14, 66, 117, 130, 172, 182 і 213, полагоджуючи ріжні справи, інформуючи і завзиваючи членів до інтенсивнійшої організаційної праці.

Як одну з важніших перешкод в розвою організації, уважаю великий брак досвідчених робітників організаційних. В многих відділах нема з кого зложити уряду, лиш декотрі що року своїх діловодників зміняють. Як що розвій відділів, а з тим і організації, зависимий в немалій мірі від справности відділових секретарів і других урядників, це на глядно видко по тих живійших відділах, у котрих управлінням та досвідченний діловодчик не перекидають або й змушують їх, щоб самі знеохочені організацію працю покидали. Задля таких невідрадних обставин що року значна часть кваліфікованих діловодників на шої організації уступає місцю новообраним і з діловодством цілком необзнакомленим на то тільки, щоб привчившися, уступити місця знов іншим з кінцем року. Це також уємно відбивається і на моїому діловодстві годов. рекорд, секретаря бо забирає за богато часу і енергії на науку і вправлювання нових діловодників. Прибажаю це саме можу сказати і о інспекторах а, взглядно о успіхах їх завдання, які по части і для головного уряду представляють новим експериментом. З кількамісячної переписки з інспекторами і їх звітів сліпно заінтересоване і охоту до організаційної праці, а декотрі мимо короткої практики вже підають вельми цінні проектиоякі осмілося передати під розвагу головного уряду коли прийде черга внесків і уклад.

ЗАГАЛЬНИЙ РУХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА В 1922 Р. ПІСЛЯ СТЕРТІВ І ПІСЛЯ КЛЯС ТА СУМ ОБЕЗПЕЧЕНЬ:

КОННЕКТІКУТ:

З початком 1922 р. було 749 членів на суму	$370.750.00
В 1922 р. прийшо нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 67 членів на суму	60.750.00
Разом 816 членів на суму	$431.500.00
Протягом 1922 р. відпало 51 членів на суму	$44.500.00
В 1922 р. померло 2 членів на суму	1.000.00
Разом 53 членів на суму	45.500.00
Остало 763 членів на суму	$386.000.00
В клясі А на $250—13 членів на суму	$ 3.250.00
В клясі АА на $500—134 членів на суму	67.000.00
В клясі В на $750—21 членів на суму	15.750.00
В клясі С на $1000—285 членів на суму	285.000.00
В клясі ВВ на $1500—10 членів на суму	15.000.00
Разом 463 членів на суму	$386.000.00

ДЕЛЕВАР:

З початком 1922 р. було 114 членів на суму	$ 77.500.00
В 1922 р. прийшо нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 9 членів на суму	6.750.00
Разом 123 членів на суму	$ 84.250.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами або до інших кляс обезпечення 13 членів на суму	7.500.00
Остало 110 членів на суму	$ 76.750.00
В клясі А на $250—1 член на суму	$ 250.00
В клясі АА на $500—62 членів на суму	31.000.00
В клясі В на $750—6 членів на суму	4.500.00
В клясі С на $1000—41 членів на суму	41.000.00
Разом 110 членів на суму	$ 76.750.00

ІЛЛІНОЙС:

З початком 1922 р. було 822 членів на суму	$819.250.00
В 1922 р. прийшо нових з переступними листами і з інших кляс обезпечення 205 членів на суму	140.800.00
Разом 1.027 членів на суму	$770.050.00
В 1922 р. померло 5 членів на суму	$ 4.500.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 151 чл. на суму	112.200.00
Відпало разом 156 членів на суму	116.700.00
З кінцем 1922 р. остало 871 членів на суму	$653.350.00
В клясі В на $750—22 членів на суму	16.500.00
В клясі С на $1000—424 членів на суму	424.000.00
В клясі D на $1500—1 член на суму	1.500.00
В клясі А на $250—21 членів на суму	5.250.00
В клясі АА на $500—397 членів на суму	198.500.00
В клясі ВВ на $1500—6 членів на суму	9.000.00
Разом 871 членів на суму	$653.350.00

АЙОВА:

З початком 1922 р. було 61 членів на суму	$ 6.000.00
В 1922 р. не було жадних змін і остало 6 членів на суму	$ 6.000.00
В клясі С на $1000—6 членів на суму	$ 6.000.00

ІНДІЯНА:

З початком 1922 р. було 87 членів на суму	$56.000.00
В 1922 р. прийшо нових наново з переступними листами і з інших кляс обезпечення 19 членів на суму	15.750.00
Разом 86 членів на суму	$ 71.750.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 11 членів на суму	8.250.00
З кінцем 1922 р. остало 75 членів на суму	$ 63.500.00
В клясі А на $250—2 членів на суму	$ 500.00
В клясі АА на $500—19 членів на суму	9.500.00
В клясі В на $750—1 членів на суму	750.00
В клясі С на $1000—52 членів на суму	52.000.00
Разом 75 членів на суму	$ 63.500.00

КЕНЗАС:

З початком 1922 р. було 25 членів на суму	$ 25.000.00
В 1922 р. прийшо нового члена з переступним листами або до інших кляс обезпечення 1 члена на суму	1.000.00
Разом 26 членів на суму	$ 26.000.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами або до інших кляс обезпечення 7 членів на суму	4.000.00
З кінцем 1922 р. остало 28 членів на суму	$ 22.000.00
В клясі АА на $500—12 членів на суму	6.000.00
В клясі С на $1000—16 членів на суму	16.000.00
Разом 28 членів на суму	$ 22.000.00

МЕРИЛЕНД:

З початком 1922 р. було 122 членів на суму	$120.000.00
В 1922 р. прийшо нових наново, з переступними листами або з інших кляс обезпечення 15 членів на суму	14.250.00
Разом 142 членів на суму	$134.250.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами або до інших кляс обезпечення 16 членів на суму	14.000.00
З кінцем 1922 р. було 126 членів на суму	$120.250.00
В клясі АА на $500—10 членів на суму	$ 5.000.00
В клясі В на $750—3 членів на суму	2.250.00
В клясі С на $1000—113 членів на суму	113.000.00
Разом 126 членів на суму	$120.250.00

МАСАЧУСЕТС:

З початком 1922 р. було 74 членів на суму	$ 54.250.00
В 1922 р. прийшо нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 34 членів на суму	20.750.00
Разом 108 членів на суму	$ 75.000.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 12 членів на суму	8.750.00
З кінцем 1922 р. остало 96 членів на суму	$ 66.250.00
В клясі А на $250—13 членів на суму	$ 3.250.00
В клясі АА на $500—39 членів на суму	19.500.00
В клясі В на $750—4 членів на суму	3.000.00
В клясі С на $1000—39 членів на суму	39.000.00
В клясі ВВ на $1500—1 член на суму	1.500.00
Разом 96 членів на суму	$ 66.250.00

МІШІГЕН:

З початком 1922 р. було 276 членів на суму	$220.500.00
В 1922 р. прийшо нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 94 членів на суму	75.000.00
Разом 370 членів на суму	$295.500.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 44 членів на суму	31.000.00
В 1922 р. померло 3 членів на суму	2.250.00
Разом 47 членів на суму	$33.250.00
З кінцем 1922 р. остало 323 членів на суму	$262.250.00
В клясі А на $250—5 членів на суму	$ 1.250.00
В клясі АА на $500—110 членів на суму	55.000.00
В клясі В на $750—10 членів на суму	7.500.00
В клясі С на $1000—197 членів на суму	197.000.00
В клясі ВВ на $1500—1 член на суму	1.500.00
Разом 323 членів на суму	$262.250.00

МІННЕСОТА:

З початком 1922 р. було 51 членів на суму	$40.250.00
В 1922 р. прийшо нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 13 членів на суму	15.350.00
Разом 70 членів на суму	$ 55.600.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 2 членів на суму	2.000.00
Разом 68 членів на суму	$ 53.600.00
В клясі В на $100—1 член на суму	$ 100.00
В клясі А на $250—1 член на суму	250.00
В клясі АА на $500—25 членів на суму	12.500.00
В клясі В на $750—5 членів на суму	3.750.00
В клясі С на $1000—34 членів на суму	34.000.00
В клясі ВВ на $1500—2 членів на суму	3.000.00
Разом 68 членів на суму	$ 53.600.00

МИЗУРІ:

З початком 1922 р. було 136 членів на суму	$123.000.00
В 1922 р. прийшо нових, наново, з переступними листами і з інших кляс обезпечення 18 членів на суму	16.250.00
В 1922 р. померло 1 член на суму	1.000.00
Разом 19 членів на суму	17.250.00
З кінцем 1922 р. остало 150 членів на суму	$138.000.00
В клясі А на $250—1 член на суму	$ 250.00
В клясі АА на $500—26 членів на суму	13.000.00
В клясі В на $750—3 членів на суму	2.250.00
В клясі С на $1000—115 членів на суму	115.000.00
В клясі ВВ на $1500	7.500.00
Разом 150 членів на суму	$138.000.00

НЮ ГЕМПШІР:

З початком 1922 р. було 8 членів на суму	$ 6.500.00
В 1922 р. не прийшо нікого	
Разом 8 членів на суму	$ 6.500.00
В 1922 р. суспендовано, відійшли з переступними листами і до інших кляс обезпечення 2 члени на суму	2.000.00
В 1922 р. помер 1 член на суму	1.000.00
Разом 4 членів на суму	3.000.00
З кінцем 1922 р. остало 4 членів на суму	$ 3.500.00
В клясі АА на $500—1 член на суму	$ 500.00
В клясі С на $1000—3 членів на суму	3.000.00
Разом 4 членів на суму	$ 3.500.00

(Дальше буде)

БОРОТЬБА БАНДИТА З ЖАНДАРМОМ

Станиця польської державної поліції в Крехові приловила онодї трьох бандитів з „курїня", який „оперував" в Жовківщині. Розмістивши їх скованих в окремих келіях, крехівські жандарми кинулися в погоню за другими бандитами, полишаючи оліку над арештантами жандармови Мрочковскому. Коли Мрочковскі замикав двері келії, в якій посаджено ватажка бандитів О нишка, цей користаючи з неуваги жандарма, розірвав кайдани і кинувся на жандарма, якому вирвав з руки кріс. Зажди жандарм оглянувся, Овишко добігав краю села. Прочунявши одначе в пору, Мрочковскі кинувся за бандитом в погоню. Бандит бачучи, що не втече вистрілив до жандарма, але не влучив. Момент і оба кинулися голіруч на себе. Коли мало було рук і ніг, пійшли в ход... зуби. Онишко відкусив Мрочковскому палець. Мрочковскі бандитови ніс. І булиб так гризли себе взаїмно, як би не надбігли товариші Мрочковского. Онишко вермув назад до келії, а Мрочковский пішов поокусаний і поцраданий до шпиталю. Тогож дня арештовано дальших 8 членів банди.

СТРАХ ПЕРЕД ПОЛЬСЬКОЮ МАРКОЮ.

На засіданню центрального союза німецьких банків і банкирів дня 17. марта ц. р. прийнято таке рішення: „Німецькі банки готові з усіх сил співділати для усталения німецької валюти коли надійде до цього відповідний момент. Одначе центральний комітет мусить поважно перестерігчи вже тепер перед отвираням рахунків в польських марках. т. зв. насивних конт у неістнуючій валюті, для якої після всякої правдоподібности міг би банк найти покритти тільки дорогою закупна долярів..."

ФАРМИ!

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ

в гарній околиці близько Ню Йорку. Нові доми на легкі місячні сплати: 1 фарма — $300 готівкою; 4 фарми $1575 — $400 готівкою; 5 фарм — $1800 — $500 готівкою. Вода, газ, електрика. Школа, церква і шторя на місци. Пишіть або приїдьте до:

ГРИГОРАК І МЕЦКА.
520 E. 6th Street, New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ ФАРМА 170 акрів, дім на 10 кімнат і 6 других забудовань, 13 дійних коров, 5 волів, 2 коні, 400 кур, 600 курят, 14 качок, всі машинерії, недалеко місто, школа при фармі. Ціна $4000, готівкою $1500. — Фарма 79 акрів, дім на 9 кімнат, 4 других забудовань, 4 корови, 2 коні, 200 кур, 500 курят, машинерії, миля до міста, школа при фармі. Ціна $2000, готівкою $800. Голоситись до: **Adam Mikrutis, 1034 St. Marks Pl.**, Ні. Вмі 15 коло I-ОГ-Ешні, **New York City.** 09-34

НА ПРОДАЖ ФАРМА, 4 акри чистої землі, дім на 8 кімнат, 2 коровники, 100 курий, 3 курники, 1 ґараж, фармерські знаряди, на стейшін дорозі коло фабрики, 5 мінут ходу до стації. Продається без агенція, по причині що я маю є 2 фарми. Ціна $3500. Голоситись до: **N. Eminsky, R. F. D. 1, Baltic, Conn.** 11-14

СТАРШИЙ ЧОЛОВІК мусить продати свою фарму 302 акрів землі, 165 акрів спеціяльно для а решта посіковского і трубий ліс, річка і озеро на фармі, великий сад, дім на 12 кімнат, вода, ванна і телефон в хаті, та другі уряджения, дім з гарним положенню, великі стодола для коров і 6 других будинків, ледівня, 30 дійних коров, 3 коні, 10 безрог, гуси, 200 курий, всі вози і машинерія потрібна на великій фармі, 1 миля до великого міста. Ціна $12.500, готівкою $3,500 а решта на легкі сплати. — Фарма 70 акрів, дім на 7 кімнат і 5 других забудовань, 2 корови, 3 кіни, 100 курий, вози і машинерії, річка на фармі, сад, близько міста. Ціна $2,200, готівкою $1000. 11-16

M. PISARIKO,
429 E. 5th Street, New York City

ПО ПРИЧИНІ СТАРОСТИ продаю свою засіяну фарму 120 акрів, 80 акрів доброї чорної урожайної землі а решта пасовиско і грубий ліс, великий сад, річка і озеро на 4 акрах коло хати, богато риби, новий дім з 12 кімнат і 6 других будинків, всі будинки в добрім стані, 15 коров, 1 бик, 2 коні, 200 курий і всі машинерія потрібна на великій фармі 2 милі до Великого міста, школа при фармі. Ціна $7.500, готівкою $2.000 а решта на малі сплати.

PETER OWDY,
194 Avenue A, близько 12-ої улиці,
New York City 11-16

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанне веде до просвіти, а просвіта — се сила.

Пишіть по цінник книжок до „SVOBODA".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ делікатесен і зонтики. Бізнес виробленій. Продається з причини виїзду властителя. Голоситись під ч. **96 Central Avenue, Jersey City, N. J.** 12-14

НА ПРОДАЖ
БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ

Продається по причині иншого занятя. Продається дуже дешево.

Голоситись під число
353 Henderson St., Jersey City, N. J. 10-12

НА ПРОДАЖ бучерня і гросерня в добрім положенню, межи Українцями і Славянцями. Продається по причині иншого занятя. Місце добре нагода для Українця. Голоситись під число **37 Prince St., Newark, N. J.** 11-12

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ НАШОГО ЧОЛОВІКА.

Хата на 8 кімнат враз з 4 лотами, барна, 50 курий, гарний овочевий садок. Продається по причині иншого інтересу. Голоситись або писати до: 11-3
MRS. PARASKA TARBAY,
Rahway, N. J.

СЕРЧАС ДО ПРОДАЖИ ФАРМА

235 акрів, два доми, один на 14 кімнат, другий на 8, також другі всякі забудовання, 22 дійних корів, бугай, 3 коні, 20 курий, машини до доєння коров, трок до воження молока і всі фармерська машинерія. Ціна $11,500, готівкою $4000, решта на легкі сплати. Фарма надається для двох. Голоситись до:

JOHN NALEP,
Westerville, N. Y.
05.08.12.14.18.20

П-О-З-Р!

WILLIAM LAZAREK, український детектив, котрий пораджує справи до Здучних Державах і Канаді, подає до відомости, що буде здібати всяко поради цілком даромо для своїх людий як в цивільних так карних справах.

По інформації голоситися особисто до бюра від години 9. до 11. рано. Можна також писати за порадою, задовжити 2 цнт. маркуна на відповідь.

Адреса:
29 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

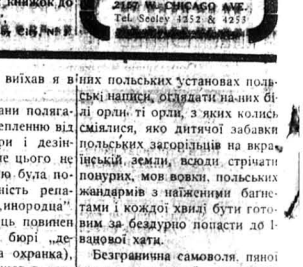

В. Білиньский:

В ПОВОРОТІ НА БАТЬКІВЩИНУ.

(Докінчення)

(7)

Споміж осіб, що попадалися в Шепетівці, вбився мені в память один симпатичний дядько з Полтавщини. Середнього росту, кремезний, літ поза сорок, вічно мовчаливий, вертав він зі скільського повіту на свою батьківщину. Одягнений був по бойківськи: в чорному сіраці, бойківському бриді, ходамах (постолах) полотняних штанах і люльцою в роті. Дивувало мене, як цей неграмотний, простий селянин, за 4 роки свойого побуту на бойківщині, так знаменито з'умів присвоїти собі бойківський говір. Нічого не зраджувало, що передімною полтавець а не бойко. В дорозі у Львові українці, я його на стації документи. Розлобувши дорогі, вертав до дому. Кордон перейшов лісами. Довідарщися, одначе про нужду, яка всевладно царює зараз на Полтавщині, з Шепетівки завертався назад в Скільщину. Мав там багато знайомих „полюбив" — як казав — бойків і сам став бойком.

Виїхавши з Шепетівки, стратив я його з очей. В Рівному довідався я, що щасливо перейшов кордон назад, але зрадлив в Острозі і польська патруля передала його більшевикам. Даремно просився, щоб пустили його поляки „на бойки", що до більшевиків не хоче, бо чув там про біду — його не послухали.

На другий день зелених свят виїхали ми до прикордонної польської стації Здолбунево. Тут повинні ми були перейти в польські руки. Їхали годину. На граничному перестанку відбувалася більшевицька ревізія пакунків. Провідали пильно. В одного стрільця, що в тій війні „Особого Отдела". Стрільці і дехто з цивільних стали вискакувати з возів. Але тут полковник приказав всім стрільцям йти в вагон і рішучо відмовився їх прийняти. Виправдувався тим, що не сміє впустити людей, що збройно боролися против Польщі. Даремно говорили йому стрільці про польську амнестію для політичних, на підставі якої поважилися вони вертати до дому. Не помогло. Накінець полковник заявив, що прямо боїться приймати 700 по військовому одягнених і вимуштрованих вояків. „Ми тільки дати зброю до рук і готовий наш клопіт" — аргументував. Більшевицькі представники раділи. Пригадували стрільцям що цього сподівалися, але вони їх. щоб переконати впертих.

Тимчасом трьох стрілецьких старшин підійшло до гурту стоящих на боці польських офіцирів і стали щось з ними тихо говорити. Один з офіцирів підійшов до полковника буцімто на раду. Наслідком цього полковник приказав перевести стрільців в стаційні бараки і чекати на вияснення. Ми, цивільні, пересіщи в польські вагони, тогож дня виїхали до Рівного і стратили з очей наших стрільчиків.

В два дні пізніше стрінув я в Рівному цих трьох стрілецьких старшин, що конферували з Поляками. Говорили що хлопці сидять на харчах американсько-польського червоного Хреста, а їм, дозволили Поляки їхати у Тарнів до уряду У. Н. Р., щоб цей поручився за них і вихлопотав в Поляків дозвіл на поворот до дому. Колиб вертали були в цивільній одежі, без посіядок уклад. В червоній армії, булиб проїхали кордон без перешкоди. Чи увінчалося діло успіхом — не знаю, бо потяжневому побуті в Рівному і сповненню церемоній карантани, виїхав я в Галичину.

Церемонії карантани полягали на купаниюся, щепленню від віспи, тифу і холери і дезінфекції одіжи. Опріче цього не меньше важною річчю була політична благонадійність репатрієнта. Особливо „инородца" Тому кожен біженець повинен був зголоситися в бюрі „дефензиви" (польська охранка), з посвідкою якої йшов в друге місце, де по сповненню формальностий, діставав пашпорт на дорогу. Без пашпорта такого на найблищій стації польські жандарми забрали з вагону і замкнулиб до Іванової хати. Тому пашпорт був конечний.

Через великий натовп повертаючих, чекання на його, було дуже тяжке. Біля 5000 душ різного віку, обох полів, товпилося в військових казармах. Займали місця де хто міг. Не тільки всі кімнати, але всі коритарі, навіть довкола казармів, під голим небом, розташувалися біженці. Кожен ждав з нетерплячкою на документи. Серед такого чатовну всюди царив брудь нехарсово, неначе в Совдепії. Не помагали купання, бо треба було біженців перелягнути і подбати про можливе розміщення. Тому настроєм виявся я з того, нема, тим разом польського.

В Галичині.

Хто за цілу кількалітню війну вперше повертає в Галичину, той на кождому кроці стрічає тут великі зміни. Минувші порінує теперішність з минулим, довоєнним і жале за ним. Бо колись було далеко краще.

Найгірше лихо, не польська окупація краю. Тяжко невимовно тяжко стає повернувшому до дому галичанинови читати текст скрізь на державних польських установах польські написи, оглядати на них білі орли, ті орли, з яких колись сміялися, яко дитячої забавки польських загорільців на вкраїнській землі, всюди стрічати понурих, мов вовки, польських жандармів з наїженими багнетами і кождої хвилі бути готовим за бездурно попасти до Іванової хати.

Безгранична самовола, пяносцалом хвилевої перемоги польської меншости, нарікання і стони на нове лихоліття української більшости — оце є та атмосфера, в яку відразу попадає новоперенушений галичанин на своїй батьківщині. Втрата найблищих з рідні, як батька, матери, брата або сестри, замучених в Домбю. Пикулях, або Бригідках, живим образом пригадує криваву трагедію, збувшуся в часі відсутности. Тому не диво, що приглянувшись новим обставинам поневолі вирвне гадка: І чого я сюди їхав? Чи на це, аби більше зрвнить зболіле серце?

Львів 15-го 1923.

EAST ST. LOUIS І ОКОЛИЦЯ. ПОЗІР!

Заходами Українського Нар. Дому — відкриється — перший раз представлення

ПАН ПРИСАР

В НЕДІЛЮ, 20. МАЯ Б. Р.

в гали Укр. Нар. Дому, 1020 N. 9th St.

Початок о годині 2. сполудня. На се представлення проситься прийти всіх громадян як з Ст. Луїс так і Мелісон, Лаціа та Уніон. Ми, котрий ми обгодовали тому рік а в котрім гуртується наше національне життя, як читальня і школа. Нехайже не бракує, нас ані одного. Просимо ще раз приходіть всі. За добру забаву ручить ся. КОМІТЕТ

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і присвідок до музикальних інструментів і танців.

ЦІНА 35 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилати до:
„SVOBODA".
53 Grand Street, Jersey City, N. J.